

NOWE UDERZENIA ROSYJSKIE.

Podczas gdy Niemcy w zachodniej części Zagłębia Donieckiego rzucają wielkie posiłki do walki, by zachować 100-kilometrowej szerokości korytarz odwrotu, w środkowej północnej Ukrainie osiągnęli Rosjanie poważne sukcesy. Specjalne komunikaty z Moskwy donoszą, że na odcinku Orła ofensywa rosyjska rozwija się pomyślnie. Czerwona armia zajęła Małocharchangielsk, a 3 kolumny sowieckie znajdują się w odległości 30 km. od Orła i zagrażają miastu z trzech stron. Orł jest bez przerwy bombardowany przez lotnictwo sowieckie. Między Orłem a Kurskiem przerwano linie obronne i przedoszło się na tyły niemieckich formacji. W północnej Ukrainie armie sowieckie posuwając się w kierunku Kijowa zajęły miasta i węzły kolejowe: Sumy /150 km. na półn. zachód od Charowa/, Lebiedin i Achtyrkę. Lebiedin jest najbardziej na zachód wysuniętym punktem Rosjan. Zdobyte te zagrożiły linię kolejową Briańsk-Kremeńczuk. Wojska rosyjskie z rejonu Łozowaja zbliżyły się do łuku Dniepru na odległość 40 km. W zach. Zagłębiu Donieckim kontrataki niemieckie zostały zatrzymane we wschodniej części Zagłębia. Rosjanie rozwijając silne i nagłe natarcie zajęli dalsze tereny. Na Kubaniu i w rejonie Taganroga Rosjanie zacieśnili otoczoną 17-tą armię i zdobyli nowe tereny. Jedyna droga odwrotu na Kercz znajduje się pod ciągłym ogniem artylerii rosyjskiej i bombami lotnictwa.

W dwudziestą piątą rocznicę powstania armii czerwonej Stalin wydał rozkaz dzienny, w którym mówi: "Dzisiaj obchodzimy dwudziestopięciolecie czerwonej armii. Zorganizowaliśmy ją nie po to aby zdobywać obce ziemie, lecz dla obrony naszych granic przed każdą inwazją. W tej chwili armia ta walczy na śmierć i życie z hitlerowskimi Niemcami i ich sojusznikami: Włochami, Węgrami, Rumunią i Finlandią. Ponieważ niema jeszcze w Europie drugiego frontu, więc cały ciężar walki spoczywa wyłącznie na nas; mimo to bijemy nieprzyjaciela i stanowimy postrach wszystkich faszystów. Od zwycięstwa pod Stalingradem siła nacierania nie osłabła; na całym froncie o długości 1.500 kilometrów odnosimy sukcesy. Wypędzenie przeciwnika z granic Związku Sowieckiego rozpoczęło się. W początkowej fazie walk nieprzyjaciel górował nad nami przygotowaniem do wojny i przewagą w sprzęcie; przewaga ta była duża zwłaszcza w lotnictwie i czołgach. Obecnie sytuacja zmieniła się. Potrafił się uzbroić w ciąg walki; żołnierz sowiecki nabrał bojowego doświadczenia i czerwona armia jest obecnie - w całym tego słowa znaczeniu - ostrzelanym wojskiem. Nie tylko bronimy naszej ziemi i odrzucamy nieprzyjaciela, ale nie chcemy też dopuścić, aby ci, którzy się nie chcą poddać, opuścili żywi naszą ziemię. Na naszym froncie Niemcy stracili już 4 miliony w zabitych, dywizje włoskie, węgierskie i rumuńskie zostały wyniszczone. W ciągu trzech miesięcy obecnej ofensywy rozbiliśmy 112 dywizyj wroga i wzięliśmy 300 tysięcy jeńców do niewoli. Przeciwnik stracił w tym czasie 700.000 w zabitych, 7.000 czołgów, 4.000 samolotów i 17.000 dział oraz wiele innego sprzętu. Nasz wróg wykazuje dwie słabe strony: 1/brak rezerw ludzkich, które niewiadomo czym mógłby zapełnić, podczas gdy my dysponujemy nowymi siłami, 2/wadliwą strategią, polegającą na lekceważeniu przeciwnika i braku oryginalności inicjatywy. Niemcy stają bezradni wobec sytuacji, nieprzewidzianej w ich podręcznikach wojskowych. Z tego wszystkiego nie wynika jeszcze, że nieprzyjaciel jest już pokonany. Będziemy musieli jeszcze stoczyć ciężkie walki z okrutnym, bezwzględnym i wciąż jeszcze silnym przeciwnikiem. Aby ostatecznie pokonać hitlerowskie Niemcy rozkazuję: 1/utrzymać ducha ofensywnego armii, 2/napadać nieprzyjaciela wszędzie i nie zostawiać mu ani chwili wytchnienia czy w dzień czy w noc. Otaczać i niszczyć jeśli się nie zechce poddać. 3/Jeszcze bardziej wzmocnić akcję partyzancką.

INNE FRONTY.

AFRYKA.- W środkowym Tunisie na północ i półn. zachód od Casserin piechota i broń pancerna sprzymierzonych odparła silne natarcie wroga. Zniszczono poważną ilość czołgów i wzięto znaczne ilości jeńców. W walkach o wzgórze i przesmyk Djebel-Hamrad zadano przeciwnikowi ciężkie straty. W rejonie Usselitija odcięto 1.000 Włochów i izolowano od wycofującego się wroga. Alianci posunęli się naprzód i odrzucili wroga po przekęcz Casserin. W południowym Tunisie angielskie silne patrole badają umocnienia linii Maret. Linia ta znajduje się już pod ogniem artylerii angielskiej. Lotnictwo bombardowało linie kolejowe w okręgu Gabes, Gafsa oraz Palermo, Sycylię i wyspę Milos. Za dnia amerykańskie eskadry dokonały ciężkiego nalotu na port i miasto Messynę. Na morzu Śródziemnym samoloty torpedowe zatopiły duży okręt handlowy i statek-cysterne o poj. 10.000 ton.

DALEKI WSCHOD.- Amerykanie zbombardowali japońskie bazy na wyspie Kiska. Na południowym Pacyfiku naloty objęły bazy w Munda na N.Gwinei i Brytanii, rejon Akiab i Rangoon w Burmie. Na granicy burmańsko-chińskiej wojska chińskie toczą zacięte walki z nacierającymi Japończykami, którzy przekroczyli rzekę Salwin. Ciężkie bitwy toczą się również w prowincji Junan.

ROZNE WIADOMOŚCI.

- Premier gen. Sikorski przesłał na ręce Stalina depešę gratulacyjną z okazji 25-lecia czerwonej armii.
- W Niemczech wprowadzono dalsze ograniczenia przesyłek pocztowych na front. Ograniczenia wchodzi natychmiast w życie i zabraniają przesyłki pakietów o wadze większej niż 20 gramów. W Niemczech zaczyna szerzyć się tyfus plamisty, zekomo zawleczony przez jeńców wojennych. W Berlinie dokonano 260 aresztowań za uchylanie się od obowiązku pracy.
- Przewodzącą wiceprezydent Stanów Zjedn. Wallace i ambasador Rosji Majski w Londynie złożyli oświadczenia na temat aktualnej sytuacji wojennej. Wiceprezydent USA stwierdził, że Niemcy mogą być pobite jeszcze w ciągu tego roku, jeśli Anglia i Stany Zjednoczone zrobią takie same wysiłki, jakie robi Rosja. Oświadczenie Majskiego brzmi: byłoby największym błędem przypuszczać, że nieprzyjaciel już znajduje się w przededniu klęski. Mamy jednak olbrzymie siły, wystarczające do pokonania wroga; Rosja Sowiecka spodziewa się, że decyzje powzięte w Casablance zostaną szybko zrealizowane. Oby rok 1943 był rokiem klęski Niemiec i zwycięstwa aliantów. Lord Beaverbrook wygłosił mowę, w której domagał się jaknajszybszego ataku anglo-amerykańskiego na kontynent europejski. Stwierdził, że akcja ta jest możliwa i siły potrzebne do tej akcji są zupełnie wystarczające. Berlin ogłasza, że lotnicy niemieccy przelatujący nad Anglią stwierdzili ożywiony i gorączkowy ruch w portach.
- Minister Morrison, w mowie wygłoszonej w City, przedstawił projekt przyszłej organizacji świata powojennego. Ponieważ Anglia - powiedział - jest najstarszym i najbardziej wyrobionym politycznie państwem, posiadającym zdolność ciągłego odradzania się, przeto jej szlachetnie przysposobiony autorytet moralny potrzebny tak do regulowania stosunków politycznych w świecie. W dobie samolotu Anglia stała się nierozdzielalną częścią europejskiego kontynentu, przeto musi odgrywać rolę łącznika między Europą a Ameryką, między Rosją i Stanami Zjednoczonymi, a przebudowując swój ustrój socjalny w czasie wojny winna być łącznikiem między światem starożytności a światem jutra. Sprzymierzeni nie mogą dopuścić aby państwa agresywne mogły kiedykolwiek się dozbroić. Przeto między sprzymierzonymi po zwycięstwie będzie się znajdował w rękach Anglii, Ameryki i Rosji. Państwa te jednak muszą uszanować i zagwarantować pełną niepodległość wszystkim mniejszym narodom i zapewnić im swobodny rozwój. Dla dobra narodów i powszechnego pokoju należy stworzyć ścisłą organizację wszystkich państw w dziedzinie pieniądza, przemysłu i handlu. Ograniczenia autarkiczne nie śmia wrócić.
- Komisja spraw zagranicznych Kongresu USA uchwaliła jednogłośnie przedłużenie ustawy o pomocy na jeden rok.
- Akcja wojsk gen. Michajłowicza jest tak silna, że Niemcy ogłosili zachodnią Chorwację i Bośnię za strefę wojenną. Na strefie tej działają sądy polowe oraz ekspedycje karne. Miasto Bosneńska Krupa zostało zrównane z ziemią przez samoloty niemieckie, ponieważ ekspedycje karne zostały pobite i wycięte.

OSTATNIE WIADOMOŚCI Z DNIA 25. bm. - godz. 8-ma rano.

- Rosjanie czynią dalsze postępy na głównych odcinkach południowego frontu. Z rejonu Lebiedin posunięto się w kierunku na Kijów. Pod Kramatorską czołgi niemieckie zostały odcięte i wzięte pod wyniszczający ogień artylerii. Berlin donosi o nowej ofensywie rosyjskiej w rej. Smoleńska.
- W środkowym Tunisie Niemcy pod naporem sprzymierzonych wycofują się poza przełęcz w Casserin. Wzięto ponownie duże ilości jeńców.
- Ostatniej nocy eskadry RAF-u zbombardowały Rzeszę. Brak szczegółów.
- W zdrowiu Churchilla, który zapał na zapalenie płuc nastąpiła poprawa.
- Premier Sikorski odbył konferencję z prez. Raczynskim, a następnie z angielskim ministrem blokady Daltonem.
- Hitler wydał proklamację, w której potwierdzając zdecydowaną wolę niedopuszczenia do kapitulacji stwierdza, że Niemcy przejęte są fanatyzmem, którym on potrafił natchnąć cały naród. Ostatnie wypecki na froncie określa jako dopuszczenie losu, które przeminą, bowiem duch wojny armii niemieckiej będzie w przyszłości świącił triumfy.
- Polacy amerykańscy stanowią 20 procent sił zbrojnych USA, a 30 proc. robotników w przemyśle wojennym.

NA FUNDUSZ PRASY : "Wierni Ojczyźnie"-100, "Kpt. Nemo"-50, "Ten sam"-20, "Bielszoczanin"-30, "Botembiško"-20, "Wiosna"-100, "Zdźwisł"-kałka, Potwierdza się powtórnie "Charków"-100 zł.

B. P. 485/43

NAJWAŻNIEJSZE WYKŁADY

W angielskiej Izbie Gmin jeden z posłów zwrócił się niedawno do premiera Churchilla z zapytaniem, czy rząd przygotował już jakieś plany, któreby nie pozwoliły Rzeszy na rozpoczęcie szóstej wojny, ponieważ obecnie jest już piątą w ciągu ostatnich niespełna stu lat, którą Niemcy wywołały. Poseł ów miał na myśli wojnę z Danią w roku 1864, z Austrią w roku 1866, z Francją w roku 1871 i wielką wojnę w roku 1914. Churchill na to zapytanie - rzecz zupełnie zrozumiała - dał odpowiedź wymijającą, nie mogąc oczywiście ujawnić planów, któreby dostarczyły jakiegokolwiek materiału dla propagandy niemieckiej. Niewątpliwie sprawa ta nie jest błażą, a tym bardziej nie można jej zniechęcać. Obecna wojna dostarczyła niemało dowodów, że psychika niemiecka w ostatnich dziesięciu latach kształtowała się wedle programów, będących zaprzeczeniem najprymitywniejszego pojęcia jakiegokolwiek etyki i dlatego tłumaczenie się Niemców, że wojny, które rozpoczęli, były nakazem ich polityki narodowej, jest niczym innym jak obłudą pospolitego zbrodniarza, który chwycił się wszelkich środków, aby swoje przestępstwo usprawiedliwić. Nie, każde tłumaczenie niemieckie na ten temat musi się spotkać z niewzruszoną wolą państw sprzymierzonych, których obowiązkiem wobec cywilizacji jest nie pozwolić Niemcom na rozpoczęcie w przyszłości - bliższej czy dalszej - nowej wojny. W psychice niemieckiej organicznie tkwi przekonanie, że dla urzeczywistnienia ich tendencji imperialistycznych każda droga jest wskazana, że zbrodnie przestaje być zbrodnią jeśli się ją zadeklaruje jako korzystną dla ich programu politycznego i dlatego tłumacząc, że wszystkie wojny, które spowodowali, były wyrazem ich najżywością dążeń narodowościowych, przyczyną faktu, iż te dążenia idą równoległe z krzywdą innych narodów i najświętszym prawem do ich niepodległego bytu, nigdy nie jest brany pod uwagę. Jest to psychika megalomana, to też tego rodzaju program polityczny, stojący w jaskrawej sprzeczności z pojęciem etyki i humanitaryzmu, musi się spotkać z całą pewnością spotka ze stanowczym protestem własnej dzielnicy obecnej wojny.

Dlatego pytani posłowie angielskiego nie zaliczają się do zwyczajnej parlamentarnej retoryki, bo w jego pojęciu tkwi przekonanie, że odpowiedź państw sprzymierzonych na to zagadnienie nie zdecyduje o przyszłości całej naszej cywilizacji. W prasie angielskiej i amerykańskiej jest to przede wszystkim temat, który rozważało się dotychczas jedynie na marginesie ogólnej polityki i dopiero teraz w miarę tego jak zbliżamy się do zakończenia wojny, coraz bardziej narzuca się on poważniejszą uwagę.

Tu i ówdzie wysuwa się nawet różne projekty, wśród których w ostatnich dniach znalazł się plan gruntownej przebudowy niemieckiego szkolnictwa, aby w ten sposób decydująco wpłynąć na tworzenie się nowej psychiki niemieckiej, opartej na zasadach humanitaryzmu. Oczywiście jest to ważne decyzje, ale trudno powiedzieć, czy będzie ona środkiem radykalnym, bo przecież każdy rozumie, że może dać ona odpowiednie wyniki wtedy dopiero, gdy równoległe z nią będą szły gruntowne przemiany w ustroju politycznym współczesnych Niemiec. Niemcy od setek lat tworzyli ideologię militarystyczną, a począwszy od Reubritterów dążeniem ich był zawsze skrajny imperializm, czerpiący swe siły w wychowaniu wojskowym. Złamanie militarystyki niemieckiej może nastąpić jedynie przez rozluźnienie ich spójności państwowej. Dlatego projekt rozbioru Rzeszy będzie po wojnie pierwszym obowiązkiem aliantów, co biorąc pod uwagę ostro antagonizmy między poszczególnymi jej partnerami, nie będzie zadaniem zbyt trudnym do przeprowadzenia. Prawda - można by powiedzieć, że rozbiór Rzeszy spowoduje zachwianie równowagi politycznej w Europie, że Anglia ze względów gospodarczych nie zechce jej osłabiać tak dalece, by przestała być odbiorcą jej eksportu, że to jednak obawy ni uzasadnione. Rolę Niemiec w tworzeniu się równowagi politycznej i gospodarczej Europy obejmie Polska i państwa związane z nią unią, które będą tworzyły blok dostatecznie silny, a może nawet silniejszy niż przedwojenna Niemcy i dostatecznie chłonny pod względem gospodarczym, aby mógł spełnić rolę jaką przed wojną w Europie spełniała Rzesza. Również Rosja sowiecka, która przed wojną była pod względem gospodarczo-politycznym zupełnie izolowana, wejdzie po wojnie do współpracy z innymi państwami sprzymierzonymi i niewątpliwie odegra w przyszłej harmonii europejskiej rolę jedną z najważniejszych.

Zastanawiając się nad tymi zagadnieniami nie należy również zapominać o odszkodowaniach. Czasopismo angielskie Daily Sketch doniosło w ostatnich dniach, że rząd sowiecki przedstawił państwom anglosaskim wypracowany plan, wedle którego pierwszym obowiązkiem Niemców po wojnie będzie odbudowanie zniszczonych przez nich obszarów, przyczyną wysunął uzasadnione żądanie, w jakim zakresie siły robocze Niemiec będą potrzebne, aby zniszczone obszary w Rosji sowieckiej zostały w zupełności odbudowane. Również ministrowie Rzeczypospolitej wysunęli żądanie konieczności pełnego odszkodowania materialnego na terenach Polski i niewątpliwie ten sam postulat będzie należał do najaktualniejszych w żądaniach innych narodów. Pamiętajmy o tym, że ustępliwość angielska po wojnie światowej pozwoliła Niemcom na szybkie odbudowanie własnej potęgi militarnej, niewątpliwie żądania państw sprzymierzonych będą twarde i bezkompromisowe. O tem też Niemcy są najmocniej przekonani i dlatego wszyscy przywódcy re-

zimu narodoowo-socjalistycznego poczynszy od Hitlera, okonczywszy na Goebbelsie, staraja sie przy kazdej sposobnosci przekonac narod niemiecki, ze obecnie idzie o byt i niebyt Rzeczy. Mieliby najzupelniejsza slusznosc gdyby zamiast powyzzszych slow powiedzieli, ze obecnie toczy sie walka o sprawiedliwosc dziejowa, najrzeczywistsze ideały humanitaryzmu i wolnosci czlowieka, ktorej z sprzeczeniem sa dzisiejsze Niemcy. Pamietajac zas o tym musi sie powiedziec, ze pytanie polka angielskiego w Izbie Gmin, co Anglia ma zamiar zrobic by przeszkodzić Niemcom w nowej wojnie czyli w nowej walce przeciwko wspomnianym i deakom, nalezy do najwazniejszych w obecnej chwili.

OO Z TURCJA.

Wizyta Churchilla w Ankarze obudzila na nowo zycie zainteresowanie rola, jaka moze odegrac Turcja w dalszym przebiegu wojny. Zalezne ona jest od tego na jakie z trzech zasadniczych i mozliwych stanowisk sie zdecyduje. Sa to: a/zyczliwa neutralnosc, B/bojowo-bierny udzial w wojnie, c/czynne wystapienie wojskowe. Czwarta teoretyczna mozliwosc t.j. przykroczenie sie do osi w obecnych warunkach, nieprawdopodobna, nie badzimy omawiali. Zastanowmy sie nad wojennymi konsekwencjami kazdego z tych trzech mozliwych stanowisk. Ad a/ stwierdzic z gory nalezy, ze wobec zmienionej sytuacji wojennej zarowno w poludniowej Rosji jak i wschodniej i srodkowej czesci Afryki podnocnej waznosc uslug, jakie ta neutralnosc daje sprzymierzonym znacznie chwilowo zmala. Pakt Turcji z Anglija i Rosja zmusza i zmusza państwa osi do liczenia sie z kilkuset tyzicznia i bitna armia turecka wzanie próby użycia najblizszej drogi na Suez ku Indiom lub zagrozenia Rosji od poludniowego Kaukazu czy Iranu lub wreszcie wzanie naruzenia w dzialaniach wojennych przeciw alianantom zywotnych interesow tureckich na morzu Czarnym czy Egipskim i pogwalceniu jej suwerennosci. Pozwalalo to Anglii na utrzymywanie stosunkowo mniejszych sil asekuracyjnych na Bliskim Wschodzie, nizby to bylo konieczne przy innym stanowisku Turcji, a pozwalalo aktualnie na użycie zwolnionych wojsk do innych zadań. Licząc się z mozliwoscia aktywnego wystapienia Turcji u boku sprzymierzonych, musiały i musza państwa osi, a przede wszystkim ich sojusznik Bułgaria unikac ogolnienia z wojsk obszerow z nia graniczacych. Daje to nadto Bułgarii uzasadniona wymowka przed chodby czesciowa wysylka swej armii do walk w Rosji wobec koniecznosci zabezpieczenia przede wszystkim własnego terytorium.

Ad b/. Co przez bojowo-bierny udzial w wojnie nalezy rozumiec wyjasnia najlepiej stanowisko Stanow Zjednoczonych az do chwili wypowiedzenia wojny przez państwa osi. Obejmowal ono moze mozliwosci pomocy od dostawy surowcow, sil roboczych, zywnosci i t.p. az do oddania do dyspozycji własnego tonazu, portow, lotnisk i sieci komunikacyjnej dla przemarszu wojsk i tworzenia bez zaopatrzeniowych lub nawet wypadowych i operacyjnych. Pod tym wzgledem mogłaby Turcja wobec t razniejszego rozwoju sytuacji wojennej isc bardzo daleko, bez obawy jakiejś poważnej kontrakcji ze strony osi, ktora oslabiona i zagrozona na wszystkich frontach, uniemozliwia jej wywołania na arenę boju silnej armii tureckiej. Chodziłoby tu wiec o otwarcie następujacych mozliwosci dla sprzymierzonych:

- 1/ dostawy pomocy materialowej Rosji znacznie krotsza droga od obecnej, bo albo poprzez Turcje i wschodnie wybrzeze morza Czarnego albo wzdluz zwolnie sie kazdej chwili mogacego polnocnego wybrzeza Afryki, terytorialne wody tureckie, Dardanleli i morze Czarne.
- 2/ Otwarcie Dardanli dla floty aliantow wraz z używalnoscia portow, dokow i lotnisk tak na morzu Czarnym jak i Egipskim.
- 3/ Wykonanie wyprawy na Balkan poprzez Turcje, korzystajac z jej drog, kolni, portow, lotnisk i t.p. w jakimkolwiek odcinku od morza Czarnego po poludniowa Grecje.
- 4/ Uderzenie wojsk sprzymierzonych gdziekolwiek w basenie morza Czarnego z takaz mopocą.

Ad c/. Co do roli jaka odegraloby mogł czynny wojskowy udzial Turcji w wojnie nie trzeba sie dlugo rozwodzić. Oznaczaloby to bowiem stworzenie nowego groznego frontu na poludniowym wschodzie Europy przy użyciu obok Turkow najszybciej i najdogodniej 9-taj i 10-taj armii brytyjskiej oraz innych wojsk stacjonowanych dotychczas w Egipcie w celu uwolnienia Grecji i Jugosławii od najezdzcow, bezposredniego zgrozenia mniejszych poludniowych sojusznikow osi oraz Wloch od wschodu i Niemiec od poludniowego wschodu. Pamietac jednak nalezy o tym, ze dla kazdego kraju nie majacego zmiatrowo grezywnych decyzje przystapienia do wojny toczalnej spowodowac mogł jedynie bardzo wznie i zywotne interesy lub prawdopodobienstwo unikniecia zbyt ciezkich ofiar przy zapewnionych z gory szansach zwyciestwa i widokach na wielkie korzyści z jego owocow.

Jak widzimy zalezy od przyszlego stanowiska Turcji tyle waznych mozliwosci w tegorocznej rozstrzygajacej ofenzywie sprzymierzonych, ze musiało być obebrane glęboko podrozwane na konferencji w Casablance i ze Churchill postanowil sie bezwzlocznie i osobiscie do niego upewnic przed wydaniem ostatecznych decyzji i omowic w Ankarze ewentualne kontrpostulaty tureckie.

Stwierdzenie konkretnych przypuszczen byloby bezsensowne, czekajmy lepiej z ufnoscia co niedaleka przyszlosc w konsekwencji przyniesie.